„Kanadai Magyar Ujság"
egyesülve a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb, vezető magyar hetilapja amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivívni minden honfitársunk számára.
Előfizetési díj egy évre: $3.00. Az Országba és külföldre egy évre $4.00
Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St WINNIPEG, Man.

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
New WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SUDBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

ALDINA
BEKEVAR
CANA
CALGARY
COALHURST
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
NORBURY
OTTHON
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
SZT. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITEWOOD
YORKTON

„Canadian Hungarian News"
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
An Independent Weekly Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Domonion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
Editorial Offices and Printing Plant
375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription $3.- to Foreign Countries $4.-

VOL. VIII EVFOLYAM — 375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1931. AUGUSZTUS 13 CSÜTÖRTÖK — No. 33 SZAM

WELLAND HUNGARIANS TO ASSIST IN DEPORTATION QUESTION

TO INVESTIGATE ALL CASES BEFORE FINAL ACTION TAKEN

UNEMPLOYMENT MEETINGS TO BE ADDRESSED IN ENGLISH

Reprinted from the "WELLAND-PORT COLBORNE EVENING TRIBUNE"

Headed by Rev. Frank Nagy, of the Hungarian Presbyterian church, a delegation, including Rev. Father Jerome Hédly, Louis Bankó and Louis Szabó, awaited on city council at its first August meeting, asking that they be allowed to co-operate with the alderman in the deportation proceedings now progressing.

Rev. Nagy was the chief spokesman and he at once pointed out that much of the local trouble did not arise from the Hungarian people but from a number, much in the minority, who he said, had aligned themselves with the Communist cause and who, he readily agreed, should be banished from the country.

The minister also believed that much of the unrest in Welland could be blamed to a newspaper published in Hamilton, which contained news which was distorted, twisted and presented in a bad light. He laid stress on the fact that his church had decided to firmly stand behind the council in the deportation proceedings but he asked that only those should be sent from the country who really should be deported. The minister appealed that the city not deport anyone until those comprising the delegation had been given a chance to first investigate the cases

Lengthy discussion which followed resulted in the adoption of a resolution to the effect that the police department be instructed that no further meetings for unemployment or other similar purposes were to be held here without the authority of the police chief. It was further decided that no outside speakers be permitted and that speeches be delivered in English. The resolution also ordered that the indigent committee further consider the question of deportation.

Rev. Nagy told the aldermen that the delegates had come to offer suggestions relative to the deportation proceedings now in progress. "We fear the whole situation is serious but we realize you are faced with difficulties. At the same time we want to know the problem facing us" he said.

Pointing to the fact that some Hungarians came to Canada three years ago possessing $2,000 but that today, due to the present conditions, they were penniless, the minister laid emphasis on the fact that the men were now desperate. "And when a man is hungry he is desperate" he added.

Alderman John R. Joyce enquired how many Hungarians there were at present in the Welland area, to which Rev. Nagy gave the number as 1,000. The alderman then went on to say that those here for the past three years had earned good pay and he enquired if there was any way of finding out just how much of this money had been sent back to Hungary.

Alderman Joyce's remarks led Alderman J.F. Patterson to declare that if a man had his wife in the Old Country he was not going to see her destitute. Furthermore, he pointed out, there were many Hungarians paying taxes here. "Who saw this depression three or even two years ago?" asked the alderman. "These people came here legally and they are good, law-abiding citizens. Canada cannot live without the other countries, owing to her vastness" the alderman claimed. It was all right to deport Communists but the council should be careful in sending back good citizens continued the speaker.

Referring to the point taken up by Alderman Joyce, Louis Banká, who followed Rev. Nagy, asserted that there were about only 25 per cent of the men who did not look to the future. He also agreed with the minister that it was just a few agitators who were causing the trouble here. These, he fully agreed, should be deported. "These Communists were chased out of the Old Country, and they are starting the same thing here", he said.

Mayor Bradley fully supported the suggestion that the meetings should be addressed in the English language. "They get away with a lot that way", he declared. As to the question of the Hungarian authorities co-operating with the city in the deportation proceedings, his worship pointed out to the speakers that as soon as the city commenced to give unemployment relief it was almost impossible to get into the city hall. The minute the deportation proceedings were suggested, however, there were days when the men didn't come near.

Canada, proceeded Alderman Hughes, was a young country but there must be something sadly wrong when men came to this country with $2,000 and in three years found themselves destitute. The Dominion, continued Alderman Hughes, was a vast country and men were needed. It was therefore with reluctance that he, as chairman of the indigent committee, was involved in the deportation proceedings. It was an unpleasant task but there was a duty to perform, he declared.

Alderman Hughes did not see why council should divert from the course already taken. The Hungarians, he agreed, were a fine type of men and he had yet to meet one who was lazy. But it was with the deepest sense of regret that council had to deport them, he declared.

Konzervativok gyöztek Keleten

Prince Edward szigetén mult csütörtöktől kezdve a váasztások eredménye értelmében a konzervativ párt jutott uralomra. Az elmult néhány esztendő során a liberálisok 22 képviselő jükkel állandóan többségben voltak, amennyiben a konzervativok érdekeit csak hat honatya képviselte, viszont most a konzervativok jutottak tulsulyra.

A mult heti választások során Lea volt miniszterelnököt ujra megválasztották kerületében, azonban öt minisztere kibukott s helyükbe kivétel nélkül konzervativokat választottak. A végleges eredmény 19 kerületet juttatott a konzervativ pártnak, mig a liberálisok közül csak 11 képviselő jutott kerülethez.

A UNITED CHURCH A NYOMORGÓKÉRT

A mult hét folyamán Torontóban gyüléseztek a United Church vezetői és ez alkalommal határozták el véglegesen, hogy tevékeny részt vesznek a rossz termés által sujtott nyugatkanadai területek felsegélyezésében. A keletkanadai angol gyülekezeteket hamarosan felfogják szólitani, hogy különösen ruhanemüvel siessenek a nyugatkanadai nyomorgók segitségére és remélhetőleg a szorongatott helyzetben levő magyarság is meg fogja kapni az őt megillető részt a segélyakcióból.

HOLDNAGYSAGU AZ UJ METEOR

Rómából irják: A Vatikán obszervatóriuma olyan légköri tünetet figyelt meg, melyre évtizedek csillagászati gyakorlata óta nem volt példa. Holdnagyságu meteor jelent meg az égen mely az egész horizontot átivelte, miközben szinte vakitó fehérből sötétvörössé változott át.

Két borzalmas magyar halál Ontarióban

MERGES LEGYEK CSIPESEI OKOZTAK NAGY SÁNDOR MAGYAR MUNKÁS HALÁLAT — LEZUHANÓ SZIKLATÖMB RONCSOLTA ÖSSZE KUKLA JÓZSEF KOPONYÁJÁT

Két szivettépő magyar tragédiáról számol be Koritár Mihály honfitársunk tudósitása Ontario Fraserdale telepéről, ahol a Dominion Construction vállalat munkálatainál sok magyar és szlovák testvérünk van alkalmazásban. A környékbeli magyar munkásságot mélyen elkeseritette a két szerencsétlenség, mely rövid két héten belül két derék társukat ragadta el az élők sorából.

Még a mult hó közepén történt, hogy Kukla József, ki éjjeli munkás volt az Abitibi erőtelepek épitkezésénél, halálosan megsebesült egy beomlás alkalmával. Egy hatalmas kődarab oly erővel sujtotta főbe a szerencsétlen magyart, hogy azonnal elvesztette eszméletét és minden valószinüség szerint agyrázkódást szenvedett. Teljes 36 óráig lebegett élet-halál között Kukla József s végül is visszadta lelkét Teremtőjének. A csehek által megszállott Felsőmagyarországból, Nyitra megyéből Kanadába vándorolt honfitársunkat fiatalon özvegységre jutott hitvese és három árvája gyászolja a Kárpátok tövében meghuzódó Zsitvafalva községben.

A második magyar szerencsétlenség a közelmultban történt és szintén végzetes kimenetelünek bizonyult. Nagy Sándor Heves megye szarvaskőrösi illetőségű honfitársunkat, ki szintén az Abitibi vállalatnál dolgozott, mérges legyek annyira összecsipték, hogy pár napra rá, julius 30.-án a kórházban meghalt. Az 'Anthrax' nevü legyek Nagy Sándor nyakán és fején ejtettek szurásokat mérges anyagot tartalmazó fullánkjaikkal, minek következtében fertőzés, majd mint Dr. Fisher főorvos megállapitotta, az ugynevezett "erysipelas" azaz orbánc keletkezett és ez okozta a halál bekövetkezését.

A Fraserdale környékén és az Abitibi vállalatnál dolgozó magyarság a szlovák testvérekkel a legnagyobb egyetértésben, valóban példás módon adta meg a két magyarnak a végtiszteséget. A telep igazgatósága, a munkafelügyelők és clömunkások mintha ezt méltányolták volna, amikor testületileg megjelentek honfitársaink temetésén. Az elhunytak barátai meg is köszönték Ramsay főfelügyelőnek a figyelmességet a hogy a magyar munkás sirjára szép fejfát, valamint a virágágy köré kerítést készitettek.

40 CENT LESZ A BUZA ALAPÁRA

Az utóbbi napokban nemcsak a gazdák, hanem Kanada egész lakosságának érdeklődése Ottawa felé fordult, miután onnan várják a döntést a buza alapárának kérdésében. A három préritartomány pooljai ugyanis már hónapok óta tárgyalnak a kormánnyal aziránt, hogy a szövetkezeteket ujabb kölcsönnel segitsék ki, illetőleg hozzájáruljanak ahhoz, hogy a buza alapárát állandósitták, még pedig a jelenleginél magasabb szinvonalon.

Végül is Bennett miniszterelnök hosszas tanácskozás után rászánta magát a döntő lépésre és a mult hét végén nyilatkozott is azon legujabb tervéről, mellyel a nyugatkanadai gazdák segitségére hajlandó sietni. Eszerint 35 cent lesz az idei termésü buza alapára, viszont a többi részletek összege attól függ, hogy miképen alakulnak a tőzsdei árfolyamok az éven keresztül, illetőleg milyen árban sikerül majd tuladni a gabonakészleteken.

Tekintettel arra, hogy közvetlen Bennett miniszterelnök kijelentését megelőzőleg a poolok a saját erejükből 30 centes alapárat tudtak volna csak fizetni, viszont már ismeretes volt a kormánynak az a szándéka, hogy bushelenként 5 centes segélyt fizet, egész Kanadaszerte félreértették a miniszterelnök nyilatkozatát. Először ugyanis azt hitték, hogy az 5 centes segéllyel együtt fizetnek majd 35 centet a poolok, mig végül is Weir birodalmi földmüvelésügyi miniszter lapzárta előtt kijelentette az ujságirók előtt, hogy az öt centes segélynek semmi köze sincs a 35 centes alapárhoz, ugyhogy a buza bushelje után remélhetőleg tény leg megkapják a 40 centet a farmerek.

Itéletidő Keleten — esőzések Nyugaton

Mire a gazdák betakaritanák a termést, az időjárás szeszélyei ismét termérdek kárral szaporitják a farmerek gondját. Keletkanada egyes vidékein valóságos itéletidő tombolt, melynek során több farmépületet felgyujtott a villám. Különösen Nova Scotia tartományban okozott sok kárt az itéletidő, mely newa brunswicki gyümölcstermelő vidékekre is eljutott.

Veszedelmes természeti jelenséget észleltek ezzel kapcsolatban Nova Scotia Digby városa vidékén. Mult pénteken éjjel ugyanis valóságos földrengés reszkette meg a tájat, azonban szerencsére nagyobb kárt nem okozott. Ugyanekkor Nyugatkanada legtöbb vidékén tartós eső keseritette el a farmereket. A termésre, főkép a buzára már semmi jó hatást nem tudott gyakorolni a megkésett csapadék, viszont a sokhelyütt megkezdett aratási munkálatokat ismét késleltette, sőt helyenként huzamosabb ideig hátravetette.

Irtózatos erdőtüzek British Columbiában

Az elmult hetekben valóságos pokollá alakitotta az erdőtüz Fernie város vidékét. Általában véve British Columbia tartomány egész délkeleti szegletét elpusztitással fenyegette a száraz időjárás következtében vészedelmesen terjedő erdőtüz, ugyhogy többszáz munkás — köztük nem egy magyar — önfeláldozásának köszönhető csupán, hogy nagyobb kár nem történt.

Legujabban Oliver városka környékén ütötték fel fejüket a lángok s igazán szerencsének köszönhető, hogy a juhtenyésztéssel és favágással foglalkozó környékbeli rancherek életben megmenekülhettek. Szombatra már sikerült egyes helyeken megfékezni a tüz terjeszkedését és igy a british-columbiai lapok a menekültek rémmeséivel vannak tele.

Egy Jim Copeland nevü 105 esztendős pásztorembert éjnek idején mentettek ki égő otthonából, amikor már bizonyosra volt vehető, hogy a füsttől elalélt aggastyán a lángok martaléka lesz. Egy Pringle nevü bányász a házához közeső bar langban keresett menedéket a kis birtokát körülvevő lángok elől és ha nem érkezik idejében segitség, akkor bizonyára ott fullad meg a barlangban.

Általábanvéve borzalmas történeteket adnak elő a pionirok a legutóbbi erdőtüzzel kapcsolatban. Szerintük ilyen veszedelemben még egy nyáron sem forogtak, pedig azon a vidéken nem ujság az erdőtüz. Jellemzésül felemlithetjük, hogy a tüz által elhamvasztott lakásokban még az öntöttvasból készült tüzhelyek is elolvadtak és hasonló sorsra jutottak még a fatönkök szállitásánál, valamint a bányászatban használatos acélsodronyok is.

British Columbiát az idén kétszeresen sujtotta az erdőtüz. A lakosságot ott is sulyosan érinti a válság s a tüzek miatt az állattenyésztés, sőt gyümölcstermelés is sokat szenved. A jelenlegi erdőtüz, mely néhol 150 láb magas lángokkal nyaldossa az eget és füsttel boritja el száz-mérföldekre a környéket, ismét számtalan családot tett tönkre, 15,000 akernyi területen elhamvasztott mindent és többezer szarvasmarhát, juhot és lovat pusztitott el.

Mint lapzártakor értesülünk, mult vasárnap ujabb erővel tört ki az erdőtüz nemcsak az Oliver kerületben, hanem a Vancouver szigeten is. Ugyszólván minden egyes hidat elhamvasztottak a lángok, ami viszont azonnali munkaalkalmat és kereseti lehetőséget fog nyujtani a mindenétől megfosztott lakosságnak. Amint lehetséges mentőexpediciót küldenek a Camp McKinney bányatelep vidékére, miután attól tartanak, hogy az ottartózkodó bányászok élete veszélyben forog.

Braziliába megy a Zeppelin

Alighogy visszaérkezett északsarki utjáról, a Graf Zeppelin, a világ ezideig legnagyobb léghajója ujabb utra indul augusztus 26.-án. Ezuttal Braziliа Pernambuco városa lesz a repülés célja s az esemény jelentőségét emeli még az a körülmény, hogy a Zeppelin postát is fog vinni magával.

Legutolsó utján, amint Samoilovits orosz tudós mult pénteken kijelentette, nem sikerült az északi sarkot elérnie, viszont ugyanakkor eddig ismeretlen földterületeket és jégmezőket fedeztek fel. A Zeppelin északsarki utja mindezek ellenére nem keltett valami nagy érdeklődést, ami részint annak tudható be, hogy minden rendben ment a léghajó fedélzetén.

TERJESSZE HONFITÁRSAI KÖRÉBEN KANADA LEGNAGYOBB, LEGELTERJEDTEBB HETILAPJÁT A "KANADAI MAGYAR UJSÁGOT"

Magyar kiállitásokat rendez Montreál, Torontó és Vancouver

A Canadian Handicrafts Guild montreali osztálya ezidén ismét kézimunka és népmüvészeti kiállitást rendez, hogy a kanadai nemzetiségek izléséről és fejlett kézügyességéről fogalmat nyujthasson a benszülött kanadaiaknak. Tekintettel arra, hogy a Handicrafts Guild kiállitásai mindig megbecsülést szoktak szerezni a magyar névnek, ezuton ismételten felhivjuk Kanada magyarságát, hogy lehetőleg minél nagyobb gyüjteménnyel szerepeljen a kiállitáson.

A kiállitásra szánt válogatott munkákat — mint már jelentettük — október 1 és 10-ike között kell beküldeni a "The Art Association of Montreal" címére (1379 Sherbrooke St., West, Montreal, Que.) a beküldéshez szükséges iveket pedig akár közvetlenül a Kézimunka Céh titkárától (cime: Secretary, Can. Handicrafts Guild, 1240 St Catherine St West, Montreal, Que.) akár pedig a "Kanadai Magyar Ujság" szerkesztőségétől teljesen dijmentesen szerezhetik be olvasóink.

A montreali kiállitást megelőzően a vancouveri kézimunkakedvelők is módot nyujtanak arra, hogy a magyar nők és férfiak müvészettel vetekedő kézügyességüket a Csendes Óceán legnagyobb kanadai kikötővárosában is bemutathassák. Augusztus 22-étől 29-ikéig ugyanis a vancouveri gazdasági és ipari kiállitással kapcsolatban külön magyar sátorban állitják ki a magyar kézimunkákat. Erre az alkalomra 40 négyzetlábnyi területet bocsátottak Kocsis Imréné rendelkezésére az ugynevezett "Industrial Building"-ben a magyar kézimunkák kiállitása céljára. A vancouveri kiállitásra az idő rövidsége miatt lehetőleg azonnal küldjék be az érdeklődők kézimunkáikat Mrs. M. Kocsis, 4751 Main St. Vancouver, B.C. cimére.

Torontóban már augusztus 10-én megnyitották a kézimunkakiállitást, melyen a magyar munkák remélhetőleg ismét általános elismerést fognak kivivni. A hatalmas "Art Gallery" — mely Hornyánszky Miklós festőmüvész hanzánkfia révén már nem egyszer adott helyet magyar alkotásoknak — szinültig megtelt a különböző nemzetiségek büszkeségeivel. A torontói kiállitás magyar sikerére a közeljövőben még részletesen visszatérünk, hogy olvasóink ebből is fogalmat alkothassanak maguknak a legangolosabb keletkanadai város magyarságának előretöréséről.

Szétrobbantotta a dinamit egy fiatal magyar farmer fejét

Szomoruan végzetes szerencsétlenség történt az albertai Warburg melletti uj magyar telepen Kovács Lajos 33 éves honfitársunk julius 28.-án délelőtt lakóháza közelében fatönköt akart dinamittal kilőni. A tönk alá helyezett löveg a kellő időben nem robbant és hosszabb várakozás után, szerencsétlen honfitársunk odament, hogy meggyőződjék mi is akadályozza a robbanást. Amikor odaérkezett azon pillanatban a dinamit fölrobbant s fejét borzalmasan öszszeroncsolta.

A rettenetes sebből vérző magyart a közelben tartózkodó orvos első segélyben részesitette és rögtön az edmontoni Alexander kórházba szállitotta. Sajnos az orvosi tudomány nem tudott segiteni a rengeteg vért vesztett Kovács Lajoson, aki a kórházi mütét után rövidesen ki is szenvedett.

Köztiszteletben álló honfitársunk 1928 tavaszán vándorolt Kanadába a Csanád megyei Csanádpalotáról. A sors ugy adott vándorbotot a kezébe, mint nekünk itt élő sok ezer magyarnak, s itt küzdött a létért, a jobb jövőért, családja boldogulásáért. Célját sajnos nem érhette el, mert utjába állt a szomoru halál. Temetése a r.k. egyház szertartása szerint a warburgi uj magyar telep temetőjében a magyarság, valamint német barátaink és másnemzetiségek nagy részvéte mellett julius 31-én ment végbe Örök nyugalomra helyezett szerencsétlenül járt honfitársunkat itt élő özvegye és két kis gyermeke gyászolja. Áldás és béke poraira.

Horváth József.

LEGUJABB HIREK

A DEPORTÁLÁS ELLEN KANADA MAGYARSÁGA többhelyütt mozgalmat inditott, melynek részleteit legközelebbi számunkban ismertetjük. Eddig aránylag kevés magyart vittek még vissza az Óhazába, de például Ontario Port Colborne városában még az önként jelentkező deportálandókat is egy hónapi börtönnel sujtják, mielőtt hazatoloncolnák őket.

HÉT MONTREALI TURISTA MEGVAKULT, kettő pedig szörnyethalt Joliette quebeci város környékén, amikor egy elhagyott bányászkunyhóban talált láda dinamittartalma felrobbant. — Quebec és Ontario szerencsétlenségei egyetlen napon 11 emberéletet követeltek. Hatan vesztették életüket Ontarióban közlekedési katasztrófa következtében, Montreal közelében pedig hárman azonnal kiszenvedtek, amikor egy amerikai gépkocsi összeütközött egy autóbusszal.

NAPSZURÁSBAN MEGHALT EGY MAGYAR az ontariói Londonban. A hirtelen elhunyt Kobza Jáncsi felesége és három kisgyermeke siratja odahaza. Temetéséről sógora, a Brantfordon tartózkodó Germán Ferenc gondoskodott.

MAGYAR GAZDÁK NYERTEK AZ ELSŐ DIJAKAT Manitoba Plumas községében a legutóbb megtartott állat- és terménykiállitáson. A magyarok közül csak ketten vettek részt a dijazáson, melynek során Bukta Sándor éves kancacsikaja vitte el az első dijat, Szántó Elek "Bessy" nevü szürke kancája öt hetes csikajával pedig a második dijat nyerte.

SEGÉLYT KÖVETELNEK AZ UGAR UTÁN déli-Saskatchewan farmerei, miután azt tartják, hogy az 5 centes buzasegély azokon még nem segit, akiknek az idén nem lesz termésük az időjárás viszontagságai következtében. Az életrevaló eszme a Moose Jaw környéki farmerektől származik és máris nagy táborra talált, ugyhogy a nyugati köruton levő Weir földmüvelésügyi miniszter bizonyára magáévá is teszi.

"HALAT CSERÉBE BUZÁERT" ez a nova-scotiai halászok jelszava. A nélkülözésekkel teli téli elé néző tengerparti halászok mozgalmat inditottak aziránt, hogy állitsák vissza a cserekereskedelmet és a rengeteg felraktározott halért lássák el őket elegendő buzával.

MEGKEZDŐDÖTT AZ ARATÁS ugy Alberta déli, mint Saskatchewan északi részein is, miután Manitobában már egy hete általánossá vált az aratógépek kattogása. Saskatchewan déli részeit kivéve általában nem is annyira a termés minőségére, mint a buza alacsony árára panaszkodnak a farmerek.

POKOLGÉPPEL FELROBBANTOTTÁK a Basel-Frankfurt-Berlin között közlekedő német gyorsvonatot, melynek több mint száz utasa szenvedett sérülést, mig véletlen szerencse folytán senki sem vesztette életét. A merénylettel a szélsőséges nacionalistákat vádolják. Ugyancsak a mult vasárnap lezajlott berlini kommunista zavargásoknak legalább 12 halottja van.